

Osittainen hoitovapaa ja vuosityöajan lisäys 1.2.2017 lukien

Yleistä

Kilpailukyky sopimuksen mukaisen työajan pidentämisen tarkoituksena on, että kaikkien viranhaltijoiden ja työntekijöiden työmäärää lisätään ansiotasoa muuttamatta. Kokoaikaisilla täyttä työaikaa tekevillä lisäys on vuodessa 24 tuntia. Osa-aikaisilla työajan pidennys toteutetaan samassa suhteessa kuin heidän työmääränsä on täydestä työajasta.

Osittaisella hoitovapaalla oleviin noudatetaan samaa periaatetta kuin muihinkin eli työaikaa lisätään, mutta työaikojen suhteessa. Osittaiseen hoitovapaaseen liittyy kuitenkin työnantajasta riippumaton elementti, nimittäin Kelan maksama osittainen hoitoraha.

Kelan tulkinnan mukaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettu laki ei jätä Kelalle harkintavalttaa myöntää osittainen hoitoraha hakijoille, joiden työnantajat ilmoittavat hakijan työajaksi keskimäärin yli 30 tuntia viikossa. Osittainen hoitoraha on peruskoulun ensimmäisellä ja toisella luokalla oleville vanhemmille myönnettävä etuus, joka edellyttää lain sanamuodon mukaan, että vanhemman tai muun huoltajan ”keskimääräinen viikoittainen työaika on lapsen hoidon vuoksi enintään 30 tuntia”. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia ei ole kilpailukyky sopimuksen sopimisen yhteydessä muutettu.

Kelan tulkinnan mukaan alle kolmivuotiaiden lasten vanhemmille osittaisen hoitovapaan ajalta maksettava joustava hoitoraha ei sisällä samaa ongelmaa kilpailukyky sopimuksesta johtuvaan työajan pidennykseen liittyen. Joustava hoitoraha voidaan lain mukaan myöntää vanhemmalle tai muulle huoltajalle, ”jos hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa on enintään 22,5 tuntia **tai enintään 60 prosenttia alan tavanomaisesta kokopäivätyön työajasta**” tai vaihtoehtoisesti ”jos hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa on enemmän kuin 22,5 tuntia mutta enintään 30 tuntia **tai enintään 80 prosenttia alan tavanomaisesta kokopäivätyön työajasta**”. Joustavan hoitorahan edellytykset antavat mahdollisuuden verrata myös pidennettyä työaikaa alan tavanomaiseen kokopäivätyön työaikaan, joten joustava hoitoraha voidaan myöntää myös työajan pidennyksen jälkeen, jos myös uusi työaika täyttää em. prosentuaaliset rajat suhteessa alan tavanomaiseen (pidennettyyn) työaikaan.

Alle on koottu esimerkkejä osittaisella virka- tai työvapaalla olevan työntekijän tai viranhaltijan työaikamuutoksista 1.2.2017 lukien.

Työajalliset

Esimerkki 1: Yleistyöaika, jossa osa-aikaisen työntekijän työsopimuksen mukainen työaika on KirVESTES 2014–2016 sopimuksen voimassa ollessa ollut keskimäärin 20 tuntia viikossa (työaika 52,29 % täydestä ”vanhasta” 38,25 tunnin viikkotyöajasta ja palkka suhteellisten palkanormien mukaan 52 %, liite 4). Osa-aikatyö pidentyy viikossa 1.2.2017 lukien 16 minuutilla 20 tuntiin 16 minuuttiin (20,27 tuntia).

Työajan lisäys saadaan kaavalla $(20/38,25) \times 30$ minuuttia = 15,7 (pyöristettynä 16) minuuttia. Koska säännöllinen työaika ei 1.2. lukien määräydy täysinä tunteina, palkkausprosentti saadaan laskemalla siten, että säännöllinen uusi viikkotyöaika jaetaan täydellä uudella viikkotyöajalla ja pyöristetään osamäärä täyteen prosenttiin $(20,27/38,75 = 0,5231 \Rightarrow 52 \%)$.

Esimerkki 2: Yleistyöaika, jossa osa-aikaisen työntekijän työsopimuksen mukainen työaika on KirVESTES 2014–2016 sopimuksen voimassa ollessa ollut 52 % (52 % x 38,25 t/vko = 19 tuntia 53 min. viikossa). Osa-aikatyö pidentyy viikossa 1.2.2017 lukien 16 minuutilla 20 tuntiin 9 minuuttiin.

Työajan lisäys saadaan kaavalla $52 \% \times 30$ minuuttia ($15,6 = 16$). Koska säännöllinen työaika ei 1.2. lukien määräydy täysinä tunteina, palkkausprosentti saadaan laskemalla siten, että säännöllinen työaika jaetaan täydellä viikkotyöajalla ja pyöristetään osamäärä täyteen prosenttiin ($20,15/38,45 = 0,5241 \Rightarrow 52 \%$).

Esimerkki 3: Toimistotyöaika, jossa työntekijä on osittaisella hoitovapaalla siten, että hänen keskimääräinen viikkotuntimääränsä on 30 ($30/36,25$ t/vko $\Rightarrow 82,76 \%$ täydestä työajasta, suhteellinen palkanormi liite 4: 83 %). Osa-aikatyö pidentyy viikossa 1.2.2017 lukien 25 minuutilla 30 tuntiin 25 minuuttiin.

Työajan lisäys saadaan kaavalla $82,76 \% \times 30$ minuuttia ($24,83 = 25$). Koska säännöllinen työaika ei 1.2. lukien määräydy täysinä tunteina, palkkausprosentti saadaan laskemalla siten, että säännöllinen uusi viikkotyöaika jaetaan täydellä viikkotyöajalla ja pyöristetään osamäärä täyteen prosenttiin ($30,42/36,45 = 0,8346 \Rightarrow 83 \%$).

Koska esimerkki 3 mukainen keskimääräinen viikkotyöaika pitenisi 1.2. lukien yli 30 tuntiin, työntekijä ei saisi enää osittaista hoitorahaa Kelalta. Tällöin työnantaja voi tiedustella osittaisella hoitovapaalla olevalta, haluaisiko tämä säilyttää työaikansa keskimäärin 30 viikkotunnissa loppu hoitovapaan ajan tai tehdä hoitovapaan ajalle kohdistuvan työajan lisäyksen virka/työvapaansa päätyttyä (KirVESTES 201 § pidempi tasoittumisjakso). Viimeksi mainittua vaihtoehtoa voidaan käyttää silloin, kun työntekijä palaa hoitovapaalta koulutyön päätyttyä, jolloin hoitovapaalle kohdistuva työajan lisäys voidaan teetättää loppuvuoden aikana.

Palkkaus, jos työaika säilytetään keskimäärin 30 viikkotuntina, määräytyy suhteellisella palkanormilla (liite 4: 82 %).

Taulukko: Työajan pidentäminen osittaisella hoitovapaalla helmikuun alussa olevan osalta, tapauksessa jossa työntekijän keskimääräinen viikkotyöaika on ollut 31.1.2017 saakka keskimäärin 30 tuntia.

1.2.2017 -	Työaika ja palkka-%	Osittainen hoitoraha
Työaikaa lisätään (a)	30 t 25 min; 83 %	Ei
Työaika säilytetään 30 t/vko (b)	30 vt; 82 %	Kyllä
Työaika tehdään vapaan päätyttyä (c)	30 vt hoitovapaalla ja työajan lisäys myöhemmin; 82 %	Kyllä

- Työaikaa lisätään hoitovapaalla, jolloin keskimääräinen viikkotyöaika hoitovapaan ajalla kasvaa 30 tuntiin 25 minuuttiin ja työntekijä ei saa enää hoitorahaa Kelalta.
- Työaikaa ei lisätä, jolloin palkka pienenee (liite 4: 82 %). Työntekijä saa osittaista hoitorahaa Kelalta
- Työaikaa lisätään siten, että työajan lisäys toteutetaan osittaisen hoitovapaan päättymisen jälkeen. Osittaisen hoitovapaan ajan työaika on keskimäärin 30 viikkotuntia.

Työajattomat

Koska työajattomille hengellistä työtä tekeville ei ole määritelty viikoittaista työaikaa ja työajan pidentäminen toteutetaan tehtäviä lisäämällä, työnantaja voi toteuttaa osittaiseen hoitovapaan aikaan sijoittuvan työajan pidennyksen muuna aikana kuin osittaisen hoitovapaan aikana.